

Sisäministeriölle

ASIA: Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kansalaisuuslain muuttamisesta (VN/6060/2021)

Adoptioperheet ry kiittää sisäministeriötä saamastaan lausuntopyyntöä, ja lausuu asiasta kohteliaimmin seuraavaa:

Adoptioperheet ry kannattaa ehdotettua muutosta, jonka mukaan Suomen kansalaisen adoptoitu lapsi saisi Suomen kansalaisuuden nykyistä useammin suoraan lain nojalla ilman kansalaisuusilmoitusta. Nykyisellään kansalaisuusilmoitusta on edellytetty, mikäli adoptoitu lapsi on täyttänyt 12 vuotta.

Adoptioperheet ry katsoo, että ehdotettu muutos edistää lapsen oikeuksien parempaa toteutumista sekä asettaa 12 vuotta täyttäneet adoptoidut yhdenvertaisempaan asemaan muihin Suomen kansalaisille syntyneisiin lapsiin sekä alle 12-vuotiaisiin adoptoituihin nähden. Lisäksi ehdotettu muutos nopeuttaa ja helpottaa kansalaisuusmerkinnän saamista, mitä pidämme myönteisenä muutoksena.

Ehdotettuun muutokseen liittyen haluamme kiinnittää huomiota lisäksi seuraaviin asioihin:

- Lapsen oikeuksien sopimus velvoittaa kuulemaan lasta kaikissa häntä koskevissa asioissa. Adoptiolain 10 §:n perusteella adoptiota ei voida vahvistaa ilman adoptoitavan suostumusta, mikäli hän on täyttänyt 12 vuotta. Suostumuksen selvittämisen yhteydessä on tärkeää käsitellä myös lapsen kansalaisuusasemaan liittyviä näkökohtia sekä niiden merkitystä adoptoitavalle. Lähtökohtaisesti voidaan olettaa, että Suomen kansalaisen adoptoimalle lapselle halutaan aina Suomen kansalaisuus mahdollisen syntymämaan kansalaisuuden lisäksi tai sijasta, mikä onkin tarkoituksenmukaista.
- Monilla adoptoiduilla on Suomen kansalaisuuden lisäksi myös syntymämaansa kansalaisuus. Kaikki adoptoidut eivät kuitenkaan välttämättä ole tietoisia siitä, että heidät on Suomessa merkitty kaksoiskansalaisiksi. Kaikissa tapauksissa kaksoiskansalaisuudelle ei myöskään ole perusteita tai merkintä voi olla jopa virheellinen. Vaikka adoptoitu Suomen väestörekisterin perusteella olisi kaksoiskansalainen, ei hän ole sitä välttämättä synnyinmaansa viranomaisten näkökulmasta. Kansalaisuusaseman määrittelyyn liittyviin prosesseihin tulisi kiinnittää erityistä huomiota, ja

mahdolliset virheelliset merkinnät tulee voida korjata mahdollisimman helposti, mikäli asianosainen sitä pyytää.

- Toisen valtion kansalaisuutta ei tulisi adoptoitujen osalta missään tilanteessa merkitä automaattisesti väestörekisteriin. Kansalaisuuskytymys tulisikin selvittää adoption yhteydessä adoptiovanhempia, ja mahdollisuuksien mukaan lasta itseään, kuullen. Vaikka kaksoiskansalaisuus adoptoidun syntymämaan lainsäädännön näkökulmasta olisikin mahdollinen, adoptoitu ei välttämättä halua säilyttää kyseisen maan kansalaisuutta. Adoptoitua ei välttämättä myöskään ole merkitty syntymämaan järjestelmässä kansalaiseksi eikä hänellä välttämättä ole esimerkiksi syntymämaan passia. Kaksoiskansalaisuusasema tulisikin selvittää erikseen asianosaisia kuullen sekä syntymämaan viranomaiskäytännöt huomioiden.
- Moni adoptoitu on saanut tiedon kaksoiskansalaisuudestaan tai virheellisesti merkitystä toisen maan kansalaisuudestaan 22-vuotiaille lähetetystä viranomaiskirjeestä, jossa ilmoitetaan Suomen kansalaisuuden säilymisestä. Tällaisia tilanteita varten on varmistuttava, ettei adoptoitu voi menettää Suomen kansalaisuuttaan esimerkiksi kansalaisuuslain 34 §:ssä mainituin perustein vahingossa. Kansalaisuuslain 34 §:n perusteella Suomen kansalaisuus säilyy 22 vuotta täyttäneellä kaksoiskansalaisella esimerkiksi silloin, jos kansalaisuus on saatu ilmoituksen tai hakemuksen perusteella. Kansalaisuuden tulisi luonnollisesti säilyä myös silloin, kun se saatu suoraan lain nojalla. Lainvalmistelussa kannattaisikin pohtia, tulisiko tätä lain kohtaa samalla tarkentaa.

Helsingissä 12.11.2021

Adoptioperheet ry

Jenny Nyman
toiminnanjohtaja